

1.3.2022

Institutet för hälsa och välfärds och undervisnings- och kulturministeriets rekommendation till universitet, yrkeshögskolor och anordnare av gymnasieutbildning, yrkesutbildning, fritt bildningsarbete och grundläggande utbildning för vuxna under coronavirusepidemin

- Denna rekommendation ersätter rekommendationen av den 22 december 2021.

Lagstiftning och behörighet

Enligt 40 § i gymnasielagen (714/2018), 80 § i lagen om yrkesutbildning (57/2017), 31 § i yrkeshögskolelagen (932/2014) och 41 a § i universitetslagen (558/2009) har de studerande rätt till en trygg studiemiljö.

I enlighet med 6 § i lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) ska de statliga myndigheter och sakkunniginrättningar som avses i lagen samt kommunerna och samkommunerna systematiskt bekämpa smittsamma sjukdomar och förbereda sig på störningar inom hälso- och sjukvården. De ska inom sitt verksamhetsområde vidta omedelbara åtgärder efter att ha fått vetskap om förekomsten av eller risken för en smittsam sjukdom som kräver bekämpningsåtgärder.

Regionförvaltningsverket ska samordna och övervaka bekämpningen av smittsamma sjukdomar inom sitt område i enlighet med 8 § i lagen om smittsamma sjukdomar. Samkommunen för sjukvårdsdistriktet ska styra och stödja bekämpningen av smittsamma sjukdomar i kommunerna och verksamhetsenheterna inom socialvården och hälso- och sjukvården, utveckla diagnostiseringen och behandlingen av smittsamma sjukdomar på regional nivå samt utreda epidemier i samarbete med kommunerna. Regionförvaltningsverket och samkommunerna för sjukvårdsdistrikten i dess område ska samarbeta för att bekämpa smittsamma sjukdomar.

Regionförvaltningsverket ska fatta de administrativa beslut som föreskrivs i lagen om smittsamma sjukdomar genom att utnyttja den sakkunskap som finns i samkommunen för sjukvårdsdistriktet, i specialupptagningsområdet och vid Institutet för hälsa och välfärd.

Enligt 9 § i lagen om smittsamma sjukdomar ska kommunerna inom sina områden organisera bekämpningen av smittsamma sjukdomar som en del av folkhälsoarbetet på det sätt som föreskrivs i folkhälsolagen (66/1972), hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) och lagen om smittsamma sjukdomar. Bekämpande av smittsamma sjukdomar omfattar förebyggande, tidigt konstaterande och uppföljning av smittsamma sjukdomar, behövliga åtgärder för utredning eller bekämpning av epidemier samt undersökning, vård och medicinsk rehabilitering av den som insjuknat eller misstänks ha insjuknat i en smittsam sjukdom samt bekämpning av vårdrelaterade infektioner.

Enligt 58 § 1 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar kan det kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar inom sitt verksamhetsområde fatta beslut om att stänga verksamhetsenheter inom socialvården och hälso- och sjukvården, läroanstalter, daghem, bostäder och motsvarande lokaler och förbjuda allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar, när en allmänfarlig smittsam sjukdom som medför omfattande smittrisk eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom har konstaterats eller med fog kan förväntas förekomma. En ytterligare förutsättning är att åtgärden är nödvändig för att förhindra spridningen av en allmänfarlig sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig sjukdom. Regionförvaltningsverket kan fatta motsvarande beslut inom sitt område om det behövs inom flera kommuners område.

De allmänna restriktionerna i fråga om sammankomster gäller i regel inte läroanstaltens undervisning och övriga lagstadgade verksamhet. I fråga om offentliga tillställningar som ordnas av läroanstalter ska man följa det som bestäms i statsrådets gällande rekommendationer om begränsningar av sammankomster och i regionförvaltningsverkens beslut om offentliga tillställningar som fattats med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar.

Skyldigheter enligt lagen om smittsamma sjukdomar att förhindra spridningen av coronavirusepidemin

De temporära bestämmelserna om åtgärder för att förebygga Covid-19-epidemin (Lag om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar 1221/2021) gäller fram till den 30 juni 2022.

58 c § i lagen om smittsamma sjukdomar förpliktar också utbildningsanordnare. I 58 c § i lagen om smittsamma sjukdomar föreskrivs det om skyldigheter som ska iakttas i verksamheten i syfte att förhindra spridning av coronaviruset. Skyldigheterna gäller direkt med stöd av lagen och förutsätter inget separat myndighetsbeslut. Skyldigheterna enligt paragrafen är att

- de som är verksamma i läroanstalter har möjlighet att rengöra händerna,
- de som är verksamma i läroanstalter ges instruktioner om upprätthållande av tillräckliga avstånd, om rengöring av händerna och om andra motsvarande rutiner som förhindrar spridning av smitta,

- rengöringen av utrymmen och ytor effektiviseras utöver vad som någon annanstans föreskrivs om rengöring när det gäller verksamheten i fråga samt
- vistelsen i fråga om dem som är verksamma i läroanstalter ska ordnas så att personerna fördelas så glest som möjligt med beaktande av verksamhetens särdrag och eventuella kundplatser placeras tillräckligt långt från varandra.

Instruktioner kan ges på det sätt som bäst lämpar sig för verksamheten, till exempel genom utrop, skriftliga anvisningar, tavlor, markeringar som styr beteendet i utrymmena eller andra motsvarande effektiva metoder.

Enligt lagen om smittsamma sjukdomar övervakar regionförvaltningsverket och kommunen inom sina verksamhetsområden att skyldigheterna och begränsningarna i anslutning till coronavirusepidemin samt besluten om dem iakttas.

Regionförvaltningsverket och kommunen får inspektera aktörens verksamhet och de utrymmen som används i verksamheten och meddela förelägganden om avhjälpan av brister och missförhållanden.

Den som ansvarar för förvaltningen av utbildningsanordnarens lokaler ansvarar för instruktionerna och möjligheten att tvätta händer också i fråga om kvälls- och veckoslutsanvändningen av lokalerna, om det är fråga om verksamhet som anordnaren ordnar. Instruktioner ska ges om upprätthållande av tillräckliga avstånd, rengöring av händerna och annan praxis som förhindrar spridning av smitta. Om det är fråga om verksamhet enligt ett hyresavtal med en utomstående verksamhetsanordnare, kan anordnaren och hyresgästen avtala om fullgörandet av skyldigheterna enligt 58 c § i lagen om smittsamma sjukdomar. Den egentliga verksamhetsutövaren ansvarar för att skyldigheterna fullgörs på ändamålsenligt sätt. Läroanstalternas ansvar utsträcks inte till utrymmen som används av eller hyrs ut till andra aktörer, till exempel utrymmen för studerandeorganisationer, student- och studerandekårer samt studeranderestauranger.

Syftet med rekommendationen

Syftet med denna rekommendation är att stöda universiteten och yrkeshögskolorna samt anordnarna av gymnasieutbildning, yrkesutbildning, fritt bildningsarbete och grundläggande utbildning för vuxna så att de kan ordna undervisning och annan verksamhet i läroanstaltens lokaler på ett säkert sätt under coronavirusepidemin. Genom att följa rekommendationen kan man minska smittorisken vid läroanstalterna.

Personer med symtom ska inte delta i undervisning eller annan verksamhet som ordnas i läroanstaltens lokaler

Coronaviruset orsakar en luftvägsinfektion med symtom såsom bland annat hosta, halsont, feber, andnöd, muskelvärk, magsymtom och huvudvärk.

Studerande eller lärare får inte ha några som helst symtom som tyder på insjuknande när de deltar i närundervisning eller annan verksamhet som ordnas i läroanstaltens lokaler. Inte heller andra personer som arbetar eller besöker läroanstaltens lokaler får vistas i läroanstaltens lokaler om de har symtom. Om en person insjuknar under dagens lopp måste han eller hon omedelbart lämna läroanstalten eller gå till ett separat rum.

[Anvisningar om att söka sig till coronavirustest finns på THL:s webbplats.](#)

Om en studerande som bor i en läroanstalts elevhem insjuknar, kan läroanstalten vid behov kontakta den enhet som ansvarar för smittskyddet i den kommun där läroanstalten finns för att bedöma läget och de åtgärder som krävs.

[Institutet för hälsa och välfärd: Symtom och vård](#)

Personer i riskgrupper

Det är särskilt viktigt att de som hör till en riskgrupp tar hand om sitt vaccinationsskydd. Två vaccindoser ger ett utmärkt skydd mot en allvarlig form av sjukdomen.

[Institutet för hälsa och välfärd: Riskgrupper för allvarlig coronavirussjukdom](#)

[Institutet för hälsa och välfärd: Vacciner och coronaviruset](#)

De åtgärder som gäller personer som arbetar i läroanstalterna baserar sig på arbetsgivarens riskbedömning. Företagshälsovården stöder arbetsgivaren vid riskbedömningen.

Hur coronaviruset smittar

Coronaviruset smittar i huvudsak via droppsmitta när en person som insjuknat hostar eller nyser. Coronaviruset kan också smitta luftburet i form av små aerosoler i inomhuslokaler med dålig ventilation. Coronavirus överlever inte längre tider i luften eller på ytor när temperaturen varierar. Det är möjligt att viruset också smittar via beröring. Smittspridning via föremål har inte kunnat fastställas.

[Institutet för hälsa och välfärd: Smitta och skydd mot coronaviruset](#)

Tillräckligt avstånd bör säkerställas

Enligt lagen om smittsamma sjukdomar ska kundernas och deltagarnas vistelse ordnas så glest som möjligt med beaktande av verksamhetens särdrag. Eventuella kundplatser ska placeras tillräckligt långt från varandra. För arrangemangen svarar de aktörer som disponerar över utrymmena. (Lagen om smittsamma sjukdomar, 58 c § 2 mom.)

För att uppfylla denna skyldighet vid läroanstalter bör man i möjligaste mån undvika situationer där man är i direkt kontakt med andra. Utbildningsanordnaren och den enhet som ansvarar för smittskyddet i den kommun där läroanstalten finns ska vid behov ge närmare anvisningar om åtgärderna i praktiken.

Det är möjligt att ordna undervisning även för ett stort antal deltagare (till exempel stora föreläsningar), om man ser till att alla iakttar tillräckligt stort avstånd från varandra. När andra än studerande och personal vistas på läroanstaltens område ska de instrueras att följa anvisningarna om hygien och bevarande av avstånd.

THL:s nationella rekommendation om munskydd gäller inte undervisningssektorn. Det rekommenderas att man vid användningen av munskydd följer de regionala och lokala myndigheternas rekommendationer, som med beaktande av epidemiläget kan komplettera den nationella rekommendationen om munskydd. Utbildningsanordnarna svarar med stöd av de lagar som reglerar deras verksamhet för säkerheten i studiemiljön och kan i detta syfte ge egna munskyddsrekommendationer som gäller undervisnings- och tentamenslokaler. De exakta rekommendationerna om användning av munskydd vid läroanstalter kan därför variera från region till region.

Studentrestauranger eller andra måltidsutrymmen kan t.ex. användas i skift för att undvika onödiga närkontakter och för att garantera tillräckliga avstånd. God hygien ska iakttas vid tillredning och servering av maten samt under måltiden.

Studerande på ett internatboende i anslutning till läroanstalten kan bo i delade rum. Läroanstalten ska föra bok över de personer som bor i varje rum så att det vid behov är möjligt att spåra smittkedjor senare.

[Arbetshälsoinstitutets anvisningar till arbetstagare](#)

[Institutet för hälsa och välfärd: Coronavirusmitta och inkubationstid](#)

God hand- och hosthygien minskar smittorisen

Korrekt handhygien och hosthygien minskar smittspridningen. För att öka medvetenheten om detta rekommenderas det att läroanstalterna delar ut informationsmaterial om korrekta hygienrutiner till både anställda och studerande.

- Det rekommenderas att alla tvättar sina händer alltid när de kommer in i byggnaden, innan de äter, efter att de nyst eller hostat och när händerna är synligt smutsiga. Händerna torkas med pappershanddukar för engångsbruk.
- Om det inte finns någon möjlighet att tvätta händerna kan man använda handsköljmedel. Det rekommenderas att handsköljmedel ska finnas lätt till hands.
- När man nyser eller hostar ska man ha en näsduk för engångsbruk för munnen och kasta bort näsduken genast efter användningen. Om man inte har en näsduk ska man täcka munnen med armvecket. Efter det ska man tvätta sina händer.
- [Institutet för hälsa och välfärd: Allmänna hygienregler](#)

Städning och ventilation

Enligt 58 c § ska rengöringen av utrymmen och ytor effektiviseras. Vid städning ska man använda ett svagt basiskt universalrengöringsmedel. I sanitetsutrymmen kan städningen intensifieras genom att använda desinfektionsmedel. I fråga om städning kan man följa Arbetshälsoinstitutets städanvisningar.

Vid användningen av läroanstaltens lokaler rekommenderas att THL:s separata anvisning om ventilation beaktas. Justitiekanslern har i sitt avgörande av den 3 februari 2022 gällande iakttagandet och uppföljningen av anvisningar gällande hälsosäkerheten ur ett barnrättsperspektiv (OKV 2733/70/2021) ansett att utbildningsanordnarna i syfte att undvika smittorisen i stor utsträckning ska samarbeta med expertis på olika områden, särskilt i fråga om ventilation och inomhusluftens kvalitet, men också i fråga om arrangemang som gäller iakttagande av tillräckliga avstånd. I praktiken bör samarbetet kring arrangemang som gäller ventilation och inomhusluftens kvalitet ske med teknisk expertis och ifråga om iakttagande av tillräckliga avstånd dessutom ske i samarbete med dem som använder sig av utrymmet.

Kontaktytor såsom dörrhandtag, armstöd, pulpeter, bord, lampknappar och kranar torkas av minst en gång om dagen, gärna två gånger dagligen.

Användning av gemensamma arbets- och studieredskap och arbetsmaskiner ska undvikas och det rekommenderas att de rengörs alltid efter varje användning.

[Arbetshälsoinstitutet: Städansvisningar för att förebygga smitta av COVID-19](#)

[THL: En separat anvisning om ventilation har utfärdats](#)

Om man konstaterar exponering för coronavirus vid läroanstalten

Enligt den nationella strategin ska man fokusera på situationer där det föreligger en hög spridningsrisk, och om smittspårningen blir överbelastad ska man i första hand spåra situationer där risken för smittspridning är hög. Exponeringar vid en läroanstalt handlar i allmänhet inte om situationer där risken för smittspridning är hög.

I fråga om testning och smittspårning iakttas i första hand lokala eller regionala anvisningar.

[Institutet för hälsa och välfärd: Rekommendation för situationer av coronaexponering inom småbarnspedagogiken, i skolan och vid läroanstalterna](#)